

De Ark Ede

Toerusting in het seizoen 2019 - 2020

Aantekeningen bij de toerustingsdienst
op zondag 5 januari 2020

5. Goede bekomst?

n.a.v. Esther 5

Dag drie

Het vorige hoofdstuk sluit af met Esther het dringende verzoek om drie dagen te vasten en te bidden (4:16). Op de derde dag ging Esther naar de koning. Letterlijk staat er: 'En het geschiedde op dag drie'. 'Dat is het refrein in Israëls verhalenboek' (Nico ter Linden). Dit hebreeuwse taalgebruik komt in het Oude Testament ongeveer 470 keer voor (bijvoorbeeld 1 Samuël 1:1). Op levendige wijze bereidt de verteller de lezer en hoorder daarmee voor op iets dat nú in het verhaal gaat geschieden. Het boek Esther begint met deze formulering (1:1) en gebruikt haar nog een paar maal (zie 2:8, 3:4 en in hoofdstuk 5 zelfs twee keer, 5:1,2). De tijdsaanduiding 'op de derde dag' is een veelvoorkomende uitdrukking in de Bijbel; vaak wordt ermee aangegeven dat er een belangrijke ommekeer in de situatie plaatsvindt.

En wel op dag drie. Al in Genesis 1 staat geschreven dat God op de derde dag leven schept. Het is de dag dat God twee keer spreekt en twee keer ziet en zegt dat het goed is. Daarom heet hij ook wel de dag met een dubbele zegen. En daarom trouwe orthodoxe Joden bij voorkeur op de derde dag (Johannes 2: 1). Op de derde dag zag Abraham de berg Moria waar hij Izak moest offeren (Genesis 22:4). De derde dag was de dag dat Israël aan de voet van de berg Sinai stond om zijn bevrijder te ontmoeten (Exodus 19:11,16). Drie dagen verbleef Jona in de buik van vis en werd op de dag po het droge 'gespuwd' (Jona 1:17, 2:10). Op de derde dag is Jezus opgewekt en opgestaan uit de doden (Johannes 2:19, Markus 8:31 en parallelteksten, 1 Korinthe 15:4). Na zijn bekering is apostel Paulus drie dagen blind en eet en drinkt niets, totdat Ananias bij hem komt en hem broeder noemt (Handelingen 9:9).

Zou Esther de woorden van de profeet Hosea soms hebben gehoord: 'Kom, laten wij terugkeren naar de HERE, want Hij heeft verscheurd, maar Hij zal ons genezen; Hij heeft geslagen, maar Hij zal ons verbinden. Na twee dagen zal Hij ons levend maken, op de derde dag zal Hij ons doen opstaan en zullen wij voor Zijn aangezicht leven' (Hosea 6:1-2). Hier verwijst de tijdsaanduiding bovendien naar het driedaagse vasten dat Esther had uitgeroepen. 'Op de derde dag van deze vastentijd komt zij in actie (vergelijk Jezus Die op de derde dag opstond uit dood). Ten derde dag vallen de grote beslissingen, op de derde dag breken nieuwe inzichten door. Zoiets gaat nooit van de ene op de andere dag; het heeft tijd nodig'.

Vorbereiding

Esther gebruikte de vorige dagen om zich goed voor te bereiden op de ontmoeting met de koning. Vasten is een begrip dat duidt op concentratie op God. Het is expressie van geloof. De dagen zij gevuld met gebed, en dat is communicatie met God. De Septuaginta (Griekse vertaling van het oude testament uit ca. 200 v.C., afgekort LXX) heeft de gebeden van Mordechai en Esther opgenomen. Wie ze wil lezen: de Willebordvertaling geeft ze weer. Enkele regels uit het gebed van Esther: 'Mijn Heer, mijn Koning, U bent de enige! Kom mij te hulp, ik die alleen sta en geen andere helper heb dan U, want ik ga een groot gevaar tegemoet. [...] Gedenk ons, Heer, openbaar U in het uur van onze nood en geef mij moed. U, koning van de goden, en heerser over alle heerschappij. Leg mij een gelukkig woord in de mond, als ik tegenover de leeuw sta; verander zijn gezindheid en breng hem tot de haat tegen de man die ons bestrijdt, zodat hij en zijn medestanders ten gronde gaan. Red ons door Uw hand en kom mij te hulp, want ik sta alleen en heb niemand anders dan U, Heer. Van alles draagt U kennis, en U weet ook, dat ik het eerbetoon van de wettelozen verfoei en het bed verafschuw van de onbesnedenen en van alle vreemdelingen. U weet dat ik niet anders kan en dat ik een afschuw heb van het teken van mijn waardigheid [...] Sinds de dag dat ik hierheen ben overgebracht tot vandaag toe, heeft Uw dienares haar vreugde alleen gevonden in U, Heer, God van Abraham. God, U die de macht heeft over iedereen, aanhoor de stem van de wanhopigen, red ons uit de hand van de boosdoeners, red mij uit mijn angst.'

'Wat zal er verder door Esther heen zijn gegaan in deze drie dagen? Zij weet hoe het met Vasthi is afgelopen. Misschien heeft ze wel erg getwijfeld. Misschien heeft ze gedacht: ik doe het niet! Hoen herkenbaar. Je staat voor een dilemma: kies je voor zekerheid en veiligheid, of volg je je hart? Waag je het met het beroep dat op je gedaan wordt? Of laat je het lopen? Iedereen zal het begrijpen. Geen mens zal het je kwalijk nemen. Doe je het of doe je het niet? Esther heeft een geheim [...] Dat is het geheim tussen haar en de God van Israël.

Hoog spel

Op de derde dag komt Esther in actie. Daarmee speelt zij hoog spel. Zij negeert de wetten van Meden en Perzen. Op die manier neemt zij een groot risico (zie haar commentaar in 4:11). Eens negeerden de verloskundigen Zifra en Pua de Egyptische wetgeving van farao (zie Exodus 1:15 e.v.). Gekleed als koningin schrijdt zij de binnenste voorhof

binnen. Letterlijk staat er: 'zij had zich bekleed met het koningschap'. Die woorden herinneren aan het advies van Memuchan aan Ahasveros in de affaire Vasthi (zie 1:19). En Mordechai suggereerde dat zij bij wijze van Goddelijke voorzienigheid 'voor een tijd als deze tot het koningschap gekomen was' (4:14). Nu treedt zij binnen in het machtsbereik van de koning. Alles hangt af van zijn reactie. Hij reikt haar echter de gouden scepter toe. De spanning is gebroken. Esther verwerft 'genade in zijn ogen': uitdrukking van gastvrijheid en welkom (vergelijk o.a. Abraham, Genesis 18:3; Ruth, Ruth 2:1). Zou de koning aan haar gezicht en lichaamstaal hebben kunnen zien dat er iets is? Een paar dagen vasten wordt immers zichtbaar.

De koning (let erop dat zijn naam in dit hoofdstuk niet wordt genoemd!) begint meteen te spreken. Dat is de derde keer in dit boek dat wij hem horen praten. De eerste keer toen Vasti weigerde te komen (1:15), de tweede keer toen Haman zijn ideeën opperde (3:11). En nu dus. Hij vraagt Esther wat zij wil en nodigt haar vrijpostig uit door haar van alles te beloven. Dit klinkt riskant. Eeuwen later is koning Herodes Antipas in opperste stemming bereid Salomé alles te geven wat haar hartje begeert. Zij heeft voor hem en zijn gasten opgetreden tijdens zijn feest. En daarop eist zij (gesouffleerd door haar moeder) het hoofd van Johannes de Doper eist (zie Markus 6:17-29).

Esther vat moed en antwoordt. In het licht van het evangelie zou je kunnen zeggen, dat Esther hier al doet wat de Here Jezus tegen Zijn discipelen zegt: 'En wanneer ze u zullen wegleden om u over te leveren, wees dan van tevoren niet bezorgd wat u spreken moet, en bedenk het niet; maar wat u op dat moment gegeven zal worden, spreek dat, want u bent het niet die spreekt, maar de Heilige Geest' (Markus 13:11).

Goede bekomst?

Esther nodigt de koning mét Haman uit voor een feestmaal. Weer een maaltijd. Met veel drank. Bij oppervlakkige lezing lijkt Esther bang te worden en uitstel te zoeken. De uitnodiging hoort echter hij haar strategie. Als zij op dit moment al gratie voor haar volk zou vragen, zou haar volk misschien gered worden, maar Haman nog niet uitgeschakeld zijn. De koning neemt haar vraag serieus en laat met haast haar verzoek uitvoeren: Haman moet komen.

Als Haman is gearriveerd, de tafel is aangericht en zij gevierden van de wijn genieten, vraagt de koning nogmaals wat haar verzoek is. Kennelijk begrijpt hij, dat er iets anders achter haar eerste vraag schuilt. Zij zal haar leven niet zomaar in de waagschaal stelen voor een gezellig onderonsje als koninklijk paar met de minister van staat of rijksadviseur.

Hier blijft het steken. Esther hapert. Zij vraagt Ahasveros en Haman de volgende dag te komen eten. De auteur van het Bijbelboek Esther houdt de spanning erin. Esther 5 fungeert als cliffhanger.

Intermezzo

En hij onderbreekt de geschiedenis met een hilarisch intermezzo over Haman. Verschijnt Esther op de derde dag (vs. 1), op diezelfde dag (vs.9) gaat Haman naar buiten, blij en vrolijk. Tot in de poort. Daar zit Mordechai (zie ook 2: 5 en 19, 3:2). Een stoorzender. Weer weigert hij te buigen. Tot grote irritatie van Haman.

Thuisgekomen uit hij zijn frustratie bij vrouw Zeres (naam betekent zoiets als 'krullenkop') en vrienden. Omstandig presenteert hij zichzelf. Hoe durft die Mordechai hem te negeren?! Hoe narcistisch kan een mens zijn... Intussen wordt de domheid van Hamans opschepperij met een zekere ironie verteld. Wat een patser! Haman kan Mordechai niet aan. Tenzij... er een paal wordt opgericht. En een grote ook. Van 25 meter hoog! 'De grote stoorzender moet daaraan hangen. De kritische spiegel moet aan diggelen opdat wij ongestoord ons leven in alle glorie kunnen leven. Ten koste van alles en iedereen' (Ad van Nieuwpoort, *Nu of nooit*).

Gespreksvragen

1. Esther negeert de wet van Perzië (zie 4:11). Is dit burgerlijke ongehoorzaamheid om goddelijke gehoorzaamheid? Hoever kun je hierin gaan?
2. Durf jij het aan om eigen gevoelens opzij te zetten en te vertrouwen op het Woord van God? Wat betekent dit concreet jouw leven?
3. Lees het gebed van Esther. Wat spreekt je aan, en waarom? Bespreek dit met elkaar.
4. 'Je staat voor een dilemma: kies je voor zekerheid en veiligheid, of volg je je hart? Waag je het met het beroep dat op je gedaan wordt? Of laat je het lopen? Iedereen zal het begrijpen. Geen mens zal het je kwalijk nemen. Doe je het of doe je het niet? Esther heeft een geheim [...] Dat is het geheim tussen haar en de God van Israël.' Zie in de tekst. Welk geheim heeft God met jou?
5. Esther speelt hoog spel. Zou jij dit doen? Waarom wel/niet? Leg haar gedrag eens naast Jezus' opmerkingen in bijvoorbeeld Markus 13. Wat betekent dat voor jou in Ede?
6. Wat leer jij van Esthers 'strategie'?
7. Kijk nog eens goed naar Hamans gedrag. Herken jij iets? Zo ja: wat? Zo nee: waarom niet?